

**YHTEISKUNTATIETEIDEN
TIEDEKUNNAN
JATKOTUTKINTOJEN
OPINTO-OPAS**

2021–2023

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Rovaniemi 2021

Toimittanut

Työryhmä: Petri Koikkalainen, Timo Harrikari, Annukka Jakkula,
Katja Mälkki, Mikko Vehkaperä, Joonas Vola

SISÄLLYSLUETTELO

LUKIJALLE	4
1. YLEISTÄ	5
1.1. Tutkijakoulutus Lapin yliopistossa	5
1.2. Tiedekunnassa suoritettavat jatkotutkinnot	6
1.3. Opintohallinto ja -neuvonta	6
2. JATKO-OPINTOIHIIN HAKEUTUMISTA JA TUTKINTOJEN SUORITTAMISTA KOSKEVAT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET	7
2.1. Valintaperusteet ja hakeminen	7
2.2. Täydentävät opinnot	9
2.3. Ohjaus	9
2.4. Jatko-opintosuunnitelma (JOPS)	10
2.5. Opintojen rahoitus	11
2.6. Tutkintovaatimukset	12
2.7. Todistukset	15
2.8. Määräysten voimaantulo	15
3. JATKOTUTKINTOJEN OPETUSSUUNNITELMA	16
3.1. Jatkotutkintojen opetussuunnitelman rakenne	16
3.2. Tieteenalakohtaisten jatko-opintojen sisällöt	19
4. VÄITÖSKIRJAN ARVIOINTIA SEKÄ VÄITÖKSESTÄ TIEDOTTAMISTA KOSKEVAT TARKEMMAT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET	22
4.1. Väitöskirjan tarkastusmenettely	22
4.2. Väitöksestä tiedottaminen	28

LUKIJALLE

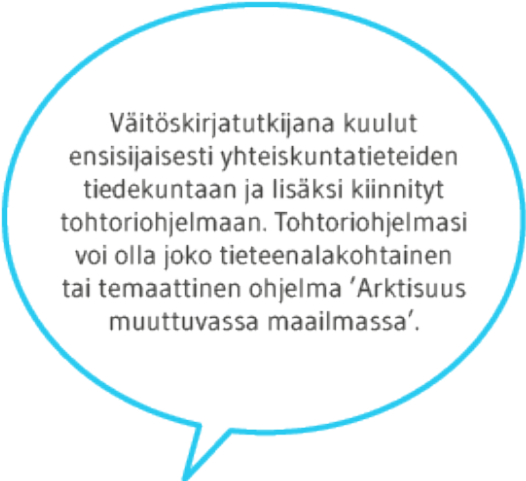
Tämä opinto-opas on tarkoitettu väitöskirjatutkijoille, joiden tavoitteena on suorittaa tohtorin tutkinto Lapin yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa. Se sisältää ohjeita myös tiedekunnan jatko-opintoja suunnitteleville. Väitöskirjatutkijan kannattaa tämän oppaan lisäksi tutustua myös yliopiston yhteisiin, perusopiskelijoille suunnattuihin Opiskelu-sivuihin (www.ulapland.fi/FI/Opiskelu), joilta löytyy yleisiä, myös väitöskirjatutkijoita koskevia ohjeita ja määräyksiä, kuten opiskelijaksi ilmoittautuminen, käyttäjätunnukset, opetukseen ilmoittautuminen, opintojen arviointi, yleiset kuulusteluajat, aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen periaatteet, opetusperiodit, opintoneuvonta, opintososiaaliset kysymykset sekä kirjastopalvelut ja toimitilat. Tiedekunnan pää- ja sivuaineet on esitelty tiedekunnan verkkosivuilla (www.ulapland.fi/ytk) sekä WebOodissa. Myös tiedekunnan hallinto on esitelty tiedekunnan verkkosivuilla.

Väitöskirjan tekeminen edellyttää jatko-opinto-oikeutta tohtorin tutkintoa varten. Tarkat ohjeet opinto-oikeuden hakemisesta ja muuta hakijalle hyödyllistä tietoa on koottu Lapin yliopiston tutkijakoulun verkkosivuille (www.ulapland.fi/FI/Tutkimus/Tutkijakoulutus/Tohtoriopinnoista-kiinnostuneelle).

1. YLEISTÄ

1.1. Tutkijakoulutus Lapin yliopistossa

Lapin yliopiston väitöskirjatutkijana voit kuulua joko tieteenalakohtaiseen tohtoriohjelmaan tai yliopiston yhteiseen monitieteiseen temaattiseen tohtoriohjelmaan Arktisuus muuttuvassa maailmassa. Jatko-opinto-oikeutta hakiessasi valitset, kumpaan ohjelmaan ensisijaisesti hakeudut, mutta opinto-oikeutesi myönnetään aina tiedekuntaan, joka myös aikanaan myöntää tohtorintutkinnon.

Väitöskirjatutkijana kuulut ensisijaisesti yhteiskuntatieteiden tiedekuntaan ja lisäksi kiinnityt tohtoriohjelmaan. Tohtoriohjelmasi voi olla joko tieteenalakohtainen tai temaattinen ohjelma 'Arktisuus muuttuvassa maailmassa'.

Tieteenalakohtaiseen tohtoriohjelmaan kuuluvat eri tieteenalojen opintopolkuja noudattavat väitöskirjatutkijat. Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan oppiainekohtainen jatko-opiskelu kuuluu siis tieteenalakohtaiseen tohtoriohjelmaan.

Temaattinen tohtoriohjelma *Arktisuus muuttuvassa maailmassa* on monitieteinen tohtoriohjelma, johon kuuluvat väitöskirjatutkijat suorittavat 20 opintopisteen temaattisen opintokokonaisuuden. Temaattista tohtoriohjelmaa koordinoi Lapin yliopiston tutkijakoulu. Lisätietoa löytyy tutkijakoulun verkkosivuilta www.ulpland.fi/tutkijakoulu.

Tämä **jatkotutkinto-opas** antaa ohjeet ensi sijassa tieteenalakohtaiseen jatko-opiskeluun yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa. Temaattisen ohjelman mukaan opiskelevien tulee tarkistaa ajantasaiset opintosisällöt tutkijakoulusta tai suoraan tohtoriohjelman sivuilta www.ulpland.fi/arcticdp.

1.2. Tiedekunnassa suoritettavat jatkotutkinnot

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta toimii yliopistojen tutkinnoista annetun valtioneuvoston asetuksen (794/2004) mukaisena koulutusyksikkönä.

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa ei enää 1.8.2017 ole jälkeen hyväksytyt kehtään opiskelemaan liseniaatin tutkintoa. Aikaisemmin myönnetty oikeudet suorittaa liseniaatin tutkinto säilyvät.

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa voi jatkotutkintona suorittaa yhteiskuntatieteiden tohtorin tutkinnon, hallintotieteiden tohtorin tutkinnon tai filosofian tohtorin tutkinnon edellä mainitun asetuksen mukaisesti. Tohtorin tutkinnon laajuus on 240 op.

Yhteiskuntatieteiden tohtorin tutkinnon (YTT) pääaineena voi olla johtaminen, kansainväliset suhteet, matkailututkimus, sosiaalipolitiikka, sosiaalityö, sosiologia tai valtio-oppi ja **hallintotieteiden** tohtorin tutkinnon (HTT) pääaineena hallintotiede. **Filosofian** tohtorin (FT) tutkinto voidaan myöntää silloin, kun väitöskirja edustaa jotain muuta kuin tiedekunnan vastuulla olevaa pääainetta – tällöin kyse on joko vahvasti monitieteisestä tai tieteiden välisestä tutkimuksesta tai väitöskirjatutkijasta, jonka aiemman tutkinnon ala poikkeaa tiedekunnan pääaineista niin paljon, ettei tutkintoa voida myöntää mistään niistä edes täydentävien opintojen jälkeen.

1.3. Opintohallinto ja -neuvonta

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa jatko-opintojen opintohallintoasioista vastaa hallintopäällikkö **Jukka Sankala**, puh. 0400 425 492, jukka.sankala@ulapland.fi. Hänen puoleensa voi kääntyä kaikissa yleisissä jatko-opintoja koskevissa asioissa.

Sisällöllisessä vastuussa jatko-opinnoista ovat tiedekunnan dekaani, tutkimuksesta vastaava varadekaani sekä tiedekunnan professorit. Ajantasainen henkilökuntaluettelo yhteystietoineen löytyy tiedekunnan verkkosivuilta.

2. JATKO-OPINTOIHIN HAKEUTUMISTA JA TUTKINTOJEN SUORITTAMISTA KOSKEVAT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET

2.1. Valintaperusteet ja hakeminen

Tohtorin tutkintoa suorittamaan voidaan hyväksyä henkilö, joka on suorittanut ylemmän korkeakoulututkinnon tai vastaavan tasoisen kotimaisen tai ulkomaisen tutkinnon ja jolla on hakuajan päättymiseen mennessä suoritettuna joko syventävät opinnot haetun jatkotutkinnon pääaineessa tai muut niihin rinnastettavat opinnot. Muilla rinnastettavilla opinnoilla tarkoitetaan esim. lähitieteiden alan opintoja tai poikkeuksellisen mielenkiintoisen monitieteisen yhdistelmän tuottavan alan opintoja. Oppiaineen syventävien opintojen rinnastamisesta muilla opinnoilla päättää oppiaineen professori. Muut rinnastettavat opinnot suorittaneen kannattaa olla yhteydessä ohjaajaksi suunnittelemaansa tiedekunnan opettajaan jo ennen hakuvaihetta kelpoisuuden selvittämiseksi. Muut rinnastettavat opinnot suorittaneille määrätään yleensä myös täydentäviä opintoja tohtorin tutkinnon pääaineen perusteiden vahvistamiseksi (katso luku 2.3.). Erityisen monitieteisissä väitöskirjoissa voidaan tutkintonimikkeenä käyttää filosofian tohtorin tutkintoa.

Jatko-opinto-oikeutta voi hakea myös ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut henkilö. Tällaisen hakijan kelpoisuutta jatko-opintoihin harkitsee haetavan pääaineen professori tarvittaessa apunaan muuta tiedekunnan henkilökuntaa. Mikäli ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittanutta henkilöä esitetään oppiaineesta otettavaksi väitöskirjatutkijaksi, samalla oppiaine tekee esityksen mahdollisesti tarvittavista täydentävistä opinnoista.

Huom. Sosiaalityön pääaineessa valinnan edellytyksenä on ylempi korkeakoulututkinto, johon sisältyvät kelpoisuuslain (817/2015) mukaiset sosiaalityön yliopistolliset pääaineopinnot.

Jatko-opinto-oikeushakemusta valmisteltaessa, ennen hakemuksen jättämistä tiedekunnalle, on suositeltavaa olla yhteydessä mahdollisiin väitöskirjan ohjaajiksi nimettäviin oppiaineen henkilökunnan jäseniin, jolloin voidaan alustavasti varmistaa perusta väitöskirjatyön ja jatko-opintojen ohjauksen edellytyksille tiedekunnassa ja varmistua hakijan sitoutumisesta sekä ohjaajien soveltuvuudesta kyseisen aihepiirin työn ohjaamiseen prosessin ja sisällön osalta. Samalla hakija voi keskustella myös valinnasta tieteenalakohtaisen ja temaattisen tohtoriohjelman välillä.

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan jatko-opinto-oikeutta haetaan Opintopolku-järjestelmässä. Jatko-opinto-oikeutta voi perustellusta syystä hakea myös muulloin kuin säädettyinä hakuaikoina. Tällainen perusteltu syy voi olla esimerkiksi

tilanne, jossa merkittävästä tutkimushankkeesta (esimerkiksi Suomen Akatemia tai Business Finland) saatavissa oleva rahoitus edellyttää voimassa olevaa jatko-opinto-oikeutta ja rahoitushaku on päättymässä ennen seuraavaa hakuaikaa.

Hakemukset jatko-opintoihin tehdään Opintopolku-järjestelmässä. Hakijan tulee toimittaa myös hakemuksen lataamalla ne hakujärjestelmään hakuajan puitteissa. Tällä hetkellä päätetyt hakuajat ovat:

- Kevään 2021 hakuaika on 9.2.–2.3.2021
- Syksyn 2021 hakuaika on 5.–26.10.2021
- Kevään 2022 hakuaika on 8.2.–1.3.2022
- Syksyn 2022 hakuaika on 4.–25.10.2022
- Kevään 2023 hakuaika on 7.–28.2.2023
- Syksyn 2023 hakuaika on 3.–24.10.2023.

Jatko-opinto-oikeushakemukset toimitetaan hakuajan päättymisen jälkeen oppiaineisiin lausunnon (oppiaineet laativat kustakin hakijasta lausunnon, jossa hakijalle esitetään jatko-opinto-oikeuden myöntämistä tai hylkäämistä). Hylkääviin esityksiin oppiaine kirjaa perusteet, miksi hakijaa ei voida valita väitöskirjatutkijaksi.

Tiedekunnan professorikokous järjestetään heti jatko-opintojen hakuajan päättymisen jälkeen. Professorikokouksessa käydään jokainen jatko-opinto-oikeushakemus lausuntoineen läpi. Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan dekaani tekee päätökset väitöskirjatutkijoista professorikokouksen esityksestä.

Väitöskirjatutkijat valitaan tutkimussuunnitelman laadun ja sisällön perusteella. Laadusta kertoo suunnitelman selkeys, toteutettavuus ja sen mahdollisuus tuottaa uutta, tieteenalaa kehittävää tietoa. Sisällöstä huomioidaan aihepiirin tai tutkimuskohteen tärkeys ja innovatiivisuus sekä se, kuinka hyvin tutkimussuunnitelma sopii tiedekunnan tutkimuksellisiin tavoitteisiin. Tavoitteisiin voi perehtyä tiedekunnan verkkosivuilla www.ulapland.fi/FI/Yksikot/Yhteiskuntatieteiden-tiedekunta/Yhteiskuntatieteiden-tutkimus.

Kaikille hakijoille ilmoitetaan valinnan tuloksista sähköpostitse ja Opintopolussa noin kuukauden kuluttua hakuajan päättymisen jälkeen.

Väitöskirjatutkijaksi hyväksytyjen on vahvistettava jatko-opinto-oikeuden vastaanottaminen ilmoittautumalla yliopiston opiskelijaksi lukukauden alussa ilmoittautumisaikana. Ilmoittautumalla opiskelija saa yhteiskuntatieteiden tiedekunnan jatko-opiskelijastatuksen. Monet väitöstutkimusten rahoittajat edellyttävät, että rahoituksen vastaanottajalla on voimassa oleva jatko-opinto-oikeus (ks. myös luvut 2.5 ja 2.6). Ilmoittautumatta jättäminen johtaa opiskelupaikan menettämiseen. Uusien opiskelijoiden tulee aina ilmoittautua läsnä olevaksi ensimmäisenä lukukautena, jollei erillistä lupaa ilmoittautua poissaolevaksi ole myönnetty. Lupaa ilmoittautua ensimmäisenä lukukautena poissaolevaksi haetaan tiedekunnan dekaanilta.

2.2. Täydentävät opinnot

Mikäli väitöskirjatutkijaksi hyväksytyt aiemmat opinnot ovat muulta kuin jatkokutkinnon pääaineen alalta, voi oppiaineen professori(t) määrätä tarvittaessa täydentäviä opintoja pääaineen perusteiden vahvistamiseksi. Täydentäviä opintoja voidaan määrätä enintään 30 opintopistettä. Nämä opinnot ovat pakollisia ja ne tulee suorittaa varsinaisen jatkokutkinnon tutkintovaatimusten lisäksi.

Täydentävien opintojen määräämisestä ilmoitetaan kirjeitse ennen opintojen alkua niille väitöskirjatutkijoille, joille niitä on määrätty. Täydentävät opinnot on suoritettava ensimmäisen opiskeluvuoden aikana, jotta ne tukevat tarkoitustaan.

2.3. Ohjaus

Väitöskirjatutkijan tutkimukselle nimetään valintapäätöksen yhteydessä vähintään yksi ohjaaja, joka on tiedekunnasta. Lisäksi voidaan nimetä 1–2 muuta ohjaajaa, jotka voivat olla myös tiedekunnan ulkopuolelta. Nämä ohjaajat voidaan nimetä myös myöhemmässä vaiheessa, kun tiedossa on se, millaista ohjauksellista asiantuntemusta väitöskirjatutkimus vaatii. Tavoitteena on, että ohjaajien asiantuntemukset täydentävät toisiaan ja tukevat siten ohjausprosessia. Koska yliopiston temaattiseen tohtoriohjelmaan kuuluville väitöskirjatutkijoille voidaan asettaa myös tohtoriohjelman toimesta ohjaajia, otetaan ohjaajien kokonaisuus huomioon virallisia ohjaajia nimettäessä. Kaikilla väitöskirjatutkijoilla on suositeltavaa olla vähintään kaksi ohjaajaa.

Ohjaajan tai ohjaajien ja väitöskirjatutkijan välillä tehdään vastavuoroinen sitoumus (ohjaussopimus), jossa määritellään selkeät vastuut siitä, mihin ohjaaja ja väitöskirjatutkija ohjaussuhteessa sitoutuvat (www.ulapland.fi/ohjaussopimus). Ohjaussopimus laaditaan joko yhdellä sopimuksella tai kunkin ohjaajan kanssa erikseen. Kopio ohjaussopimuksesta toimitetaan tiedekunnan kansliaan hallintopäällikölle arkistoitavaksi paperisena tai sähköisenä asiakirjana. Dekaanin nimeää kaikki edellä mainitut ohjaajat, jolloin ohjaussuhteista tulee virallisia.

Tiedekunnasta nimettävän ohjaajan tehtäviin kuuluu kuitenkin aina hallinnollisesta prosessista vastaaminen (prosessiohjaaja). Yleensä tämä tiedekunnasta nimettävä ohjaaja on myös väitöskirjatutkimuksen pääohjaaja. Pääohjaaja ohjaa ja tukee väitöskirjatutkijan työskentelyä prosessin alusta väitöskirjan valmistumiseen ja tohtorin tutkintoon saakka. Mikäli pääohjaaja on yliopiston toisesta yksiköstä tai yliopiston ulkopuolelta, tiedekunnasta nimetty ohjaaja toimii tukena jatko-opintojen suunnittelussa ja mahdollisten opintosuoritusten rekisteröijänä (ml. muualla suoritettujen opintojen korvaavuuksien käsittely) ja on seuraavissa luvuissa tarkoitettu prosessiohjaaja. Tiedekunnasta nimetty ohjaaja toimii myös jatko-opintojen loppuvaiheessa esitarkastajien esittäjänä ja väitöstilaisuuden kustoksena.

Cotutelle-sopimus voi mahdollistaa väitöstutkimuksen tekemisen samanaikaisesti Lapin yliopistoon ja ulkomaiseen yliopistoon. Tällaisissa väitöskirjatutkimuksissa tehdään erillinen yliopistojen välinen ohjaussopimus, jossa sovitaan menettelytavoista, kuten ohjaajien vastuista sekä esitarkastukseen ja väitöskirjan arvosteluun liittyvistä menettelytavoista. Sopimus yhteisohjauksesta tulisi tehdä heti opintojen alussa, kuitenkin viimeistään 1½ vuoden kuluessa opintojen aloittamisesta (www.ulapland.fi/FI/Tutkimus/Tutkijakoulutus/Tohtoriopinnoista-kiinnostuncelle/Cotutelle).

Väitöskirjatutkijalla on mahdollisuus pyytää dekaanilta ohjaajan vaihtamista tai roolien vaihtamista ohjaajien kesken, mikäli hänellä on selkeät perustelut ohjaussuhteen tai -roolien muutokselle. Myös ohjaajat voivat pyytää ohjaussuhteen purkamista tai -roolin vaihtamista, mikäli heillä on tähän selkeät perusteet. Näissä tapauksissa väitöskirjatutkija pyytää tiedekuntaa nimeämään tarvittaessa hänelle uuden ohjaajan.

2.4. Jatko-opintosuunnitelma (JOPS)

Jokaisen väitöskirjatutkijaksi hyväksytyt tulee laatia yhdessä prosessiohjaajan kanssa henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma (JOPS). JOPS:n tekeminen on pakollista. Prosessi toteutetaan jatko-opintoja aloittaville seuraavasti:

- 1) Väitöskirjatutkijaksi hakeutuva laatii alustavan JOPS:n osana jatko-opinto-oikeushakemustaan.
- 2) Hyväksymispäätöksen jälkeen väitöskirjatutkija on yhteydessä prosessiohjaajaansa, jonka kanssa hän laatii yhdessä tarkennetun JOPS:n. JOPS:ssa määritellään, kuinka opiskelija suorittaa opetussuunnitelmassa määrättyjä jatko-opintoja ja mahdollisia täydentäviä opintoja sekä miten hän vie omaa tutkimustyötään eteenpäin. JOPS:aan laaditaan myös aikataulu erilaisille opintosuoritteille sekä tarvittaessa

- rahoitushakusuunnitelma jatko-opintojen mahdollistamiseksi. JOPS:ssa pohditaan myös väitöskirjatutkijan oppimistavoitteita.
- 3) Väitöskirjatutkija lähettää molempien allekirjoittaman JOPS:n hallintopäällikölle kuuden kuukauden kuluessa jatko-opintojen ensimmäisen lukukauden alusta.

Väitöskirjatutkijat raportoivat opintojensa etenemisestä päivittämällä JOPS:nsa prosessiohjaajan kanssa vähintään joka vuosi syyskuun loppuun mennessä. Päivitettyyn JOPS:aan kirjataan jatko-opintojen seuraavan lukuvuoden suunnitelmat ja edellisten lukuvuosien toteumat. JOPS:ssa raportoidaan myös väitöskirjatutkijan etenemisestä.

JOPS-lomake löytyy yliopiston verkkosivuilta www.ulapland.fi/jops.

2.5. Opintojen rahoitus

Jatko-opintojen rahoituksen osalta väitöskirjatutkijoiden tilanteet poikkeavat paljon toisistaan. Jotkut tekevät tutkimusta päätyönään, toiset muun työn ohella. Jos perustutkinto-opinnoista on jäljellä opintotukikuukausia, voi myös niiden käyttäminen olla mahdollista jatko-opintojen alkuvaiheen rahoitukseen. Rahoituksen hankkiminen on lähtökohtaisesti väitöskirjatutkijan vastuulla ja sitä voi edesauttaa aktiivinen verkostoituminen tutkijayhteisössä, oman väitöskirjaprojektin kannalta sopivien tutkimushankkeiden etsiminen, avoimien tutkijakoulutuspaikkojen hakeminen sekä tiedon hankkiminen haettavina olevista apurahoista.

APURAHAT

Yksi tapa rahoittaa jatko-opintoja ja väitöskirjatutkimusta on hakea apurahaa joltakin niistä myöntävältä säätiöltä. Monet säätiöt edellyttävät apurahahakemuksiinsa lausuntoja, jotka annetaan useimmiten sähköisenä. Lausuntojen antajina toimivat useimmiten väitöskirjan ohjaajat, ja lausuntojen pyynnön osalta on suositeltavaa olla ajoissa yhteydessä mahdollisiin lausunnonantajiin. Useissa säätiöhauissa yksittäinen lausunnonantaja voi antaa vain rajoitetun määrän lausuntoja, jotka tulee laittaa myös keskinäiseen ensisijaisuusjärjestykseen. Tietoa rahoitusta myöntävistä säätiöistä voi etsiä Aurora-rahoitustietokannasta www.aurora-tietokanta.fi/. Apurahaa voi hakea esim. seuraavilta säätiöiltä:

- Suomen Kulttuurirahasto
- Koneen Säätiö
- Emil Aaltosen Säätiö
- Jenny ja Antti Wihurin rahasto
- Liikesivistysrahasto
- Kunnallissalan kehittämissäätiö.

TUTKIMUSPROJEKTIT ELI -HANKKEET

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa tehdään tutkimusta lukuisissa tutkimusprojekteissa eli -hankkeissa. Projekteihin osallistuu usein väitöskirjatutkijoita. Väitöskirjatutkijoita kannustetaan olemaan aktiivisia projektien valmistelussa ja ideoinnissa omassa oppiaineessaan. Toisinaan tutkimusprojekteissa voi olla palkattuja väitöskirjatutkijan paikkoja. Lisätietoja projekteista saa tiedekunnan tutkijoilta ja opettajilta.

PALKATUT TUTKIJAKOULUTUSPAIKAT

Lapin yliopiston temaattisessa tohtoriohjelmassa tai tiedekunnan tutkimushankkeissa avataan toisinaan julkinen haku palkattuihin nuoremman tutkijan tehtäviin, joissa pääasiainen työtehtävä on väitöstutkimuksen tekeminen ja loppuun saattaminen. Paikat on tarkoitettu päätoimiseen jatko-opiskeluun, ja niitä on hyvin rajallinen määrä. Hakuajoista ja rekrytoinneista saa tietoa esimerkiksi tohtoriohjelmasta sekä yliopiston tutkijakoulusta, tiedekunnasta ja oppiaineesta. Työpaikkailmoitukset julkaistaan verkkosivulla www.ulapland.fi/tyopaikat.

JATKO-OPISKELU JA TYÖTTÖMYYSTURVA

Jos jatko-opintoja harkitseva henkilö on ollut työttömänä, kannattaa hänen selvittää työttömyysturvaansa liittyvät kysymykset paikallisen työ- ja elinkeinotoimiston kanssa ennen väitöskirjatutkijaksi hakeutumista.

2.6. Tutkintovaatimukset

TOHTORIN TUTKINTO

Tohtorin tutkinnon suorittamiseksi vaaditaan

- 1) tutkimustyötä tai ammatillista kelpoisuutta tukevat jatko-opinnot. Opinnot koostuvat tutkimustyön menetelmällisistä perusteista, pääainetta ja omaa tutkimusalaan syventävistä opinnoista sekä opinto-ohjelmaan soveltuvista muista opinnoista. Tutkintoon voidaan sisällyttää myös tiedekunnan hyväksymiä tutkijakoulutuskursseja sekä ammatillisia erikoistumisopintoja. Tarkemmat määräykset opintojen laajuudesta, sisällöistä ja suoritustavoista annetaan jatko-opintojen opetussuunnitelmassa (ks. luku 3.).
- 2) väitöskirja, jonka tiedekuntaneuvosto julkisen tarkastuksen jälkeen hyväksyy. Väitöskirja voi olla jatkoa lisensiaatintutkimukselle tai oma itsenäinen tutkimuksensa.

Kohdassa 1 tarkoitettuihin opintoihin voidaan sisällyttää opetussuunnitelmassa ja opiskelijan henkilökohtaisessa jatko-opintosuunnitelmassa tarkemmin määrättävällä tavalla maisterin tutkinnon vähimmäislaajuuden ylittäviä tutkimustyötä tukevia opintoja, alan valtakunnallisissa jatkokoulutusohjelmissa ja ulkomailla suoritetuja

opintoja, artikkeleita ja muita julkaisuja, konferensseissa pidettyjä esitelmiä, tutkimukseen perustuvaa opetustyötä ja muuta tieteellistä toimintaa.

Väitöskirja

Väitöskirja on omaan itsenäiseen tutkimukseen perustuva, uutta tieteellistä tietoa sisältävä yhtenäinen tieteellinen, julkaistu teksti. Väitöskirjan tulee osoittaa kykyä käyttää tieteellisiä tutkimusmenetelmiä sekä tutkimusalueen teoreettista ja sisällöllistä hallintaa. Sillä tulee olla uutta tietoa tuova tieteellinen kontribuutio. Väitöskirja voidaan julkaista joko painettuna, sähköisenä, tai painettuna ja sähköisesti.

Väitöskirja voi muodoltaan olla joko **yhtenäinen käsikirjoitus (monografia)** tai **artikkeliväitöskirja**. Monografian esitysmuoto voi olla perinteisen tekstimuotoisen lisäksi varsin moninainen, sisältäen kuvaa tai ääntä, kunhan työhön valittu rakenne palvelee väitöskirjan pohjana olevaa tutkimustehtävää.

Artikkeliväitöskirja koostuu 3–5 samaa ongelmakokonaisuutta käsittelevästä julkaistusta tai julkaistavaksi hyväksytyistä tieteellisistä artikkeleista sekä yhteenvedosta (ns. yhteenvedoartikkeli tai johdantoartikkeli). Jokaisen artikkelin tulee sisältää uusia tuloksia tai näkökulmia. Artikkelien ja yhteenvedon tulee muodostaa uutta tietoa tuottava kokonaisuus, joka vastaa tieteellisen tasonsa ja muiden vaatimustensa suhteen yhtenäistä väitöskirjaa.

Vähintään kolmen väitöskirjaan sisällytetyn artikkelin on oltava julkaistu tai hyväksytty julkaistavaksi tieteellistä vertaisarviointia (referee-järjestelmä) käyttävissä aikakauslehdissä tai kokoomateoksissa. Väitöskirjaan sisällytettävät artikkelit vastaavat pääsääntöisesti opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuluokituksen tyyppijä A1 (vertaisarvioitu tieteellinen alkuperäisartikkeli) tai A3 (kokoomateoksen osa). Artikkeliväitöskirjaan voi sisältyä enintään yksi sellainen julkaistavaksi tarkoitettu artikkelikäsikirjoitus, jolla ei ole vielä lopullista julkaisupäätöstä. Tässä tapauksessa väitötutkimuksen esitarkastajat lausuvat osana kokonaisarviotaan, olisiko kyseinen käsikirjoitus julkaistavissa korkeatasoisessa vertaisarvioidussa tieteellisessä aikakauslehdessä tai kokoomateoksessa.

Julkaisuihin voi kuulua yhteisartikkeleita, jos väitöskirjatutkijan itsenäinen osuus on niistä osoitettavissa. Yhteisartikkeleita sisältävässä väitöskirjassa artikkeleita tulee olla johdannon lisäksi vähintään neljä. Väitöskirjatutkijalla tulee olla kaikissa väitöskirjaan sisältyvissä yhteisartikkeleissa keskeinen kontribuutio. Lisäksi hänen tulee olla päävastuullinen (ensimmäinen) kirjoittaja vähintään kahdessa väitöskirjaan sisällytettävässä artikkelissa. Jokaisen yhteiskirjoitetun artikkelin osalta väitöskirjatutkijan on sekä esitarkastettavassa käsikirjoituksessa että lopullisessa väitöskirjassa ilmoitettava kirjoittajaroolinsa (päävastuullinen vai muu kirjoittaja) sekä kuvattava tutkimuksellinen panoksensa kyseiseen artikkeliin, esimerkiksi erittelemällä, missä artikkelin osioissa hän oli päävastuullinen tai muu kirjoittaja.

Yhteenvedoartikkelissa esitellään koko väitöskirjatutkimuksen tavoitteet, menetelmät, aineistot ja tutkimuksen tulokset niitä perustellen ja arvioiden. Yhteenve-

don tehtävänä on tuoda esiin osajulkaisujen tutkimuksellinen ja teoreettinen suhde toisiinsa sekä rakentaa osista kokonaisuus. Siinä voi esittää myös uusia, artikkeleihin sisältymättömiä tuloksia ja pohdintoja. Yhteenvetoartikkelin ohjeellinen pituus on 50–70 sivua.

Artikkeliväitöskirjassa väitöskirjatutkijan ja ohjaajien tulee pitää huolta siitä, että artikkelit julkaistaan laadukkaissa tieteellisissä julkaisukanavissa, ja että erityisesti niin sanottuja saalistajajulkaisuja (“predatory journals”) vältetään. Esimerkiksi Julkaisufoorumi (julkaisufoorumi.fi) ja kotimaisten julkaisujen osalta “Vertaisarvioitu”-tunnus voivat auttaa tunnistamaan luotettavia kanavia. Väitöstutkimusten arviointi tehdään kuitenkin sisällöllisin perustein luvussa 4 kuvatulla tavalla, eikä artikkeleiden sijoittuminen julkaisuluokitteluiden mukaan ole arvosteluperuste.

Väitöskirja kirjoitetaan suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi tai tiedekunnan suositumuksella muulla kielellä. Väitöskirjan tekijän tulee huolehtia siitä, että käsikirjoituksen kieliasu on moitteeton.

Väitöskirjan tarkastamista koskeva prosessi lyhyesti

Väitöskirjan tarkastamista koskevat toimet aikajärjestyksessä:

- 1) Väitöskirjan käsikirjoitus jätetään esitarkastusta varten sähköisenä asiakirjana, joka lähetetään sähköpostitse tiedekunnan kansliaan.
  - 2) Käsikirjoitukselle nimetään vähintään kaksi esitarkastajaa tiedekuntaneuvoston päätöksellä. Ennen päätöksentekoa väitöskirjatutkijalle varataan tilaisuus huomauttaa esitarkastajaehdokkaista.
  - 3) Tiedekuntaneuvosto myöntää esitarkastajien lausuntojen perusteella väittelyluvan. Ennen päätöksentekoa väitöskirjatutkijalle varataan tilaisuus huomauttaa lausunnoista.
  - 4) Tiedekuntaneuvosto nimeää kustoksen ja vastaväittäjän/vastaväittäjät. Ennen päätöksentekoa väitöskirjatutkijalle varataan tilaisuus huomauttaa vastaväittäjäehdokkaista/ehdokkaista.
  - 5) Tiedekuntaneuvosto päättää väitöstilaisuuden ajankohdasta.
  - 6) Väitöskirja julkaistaan viimeistään kymmenen päivää ennen sovittua väitöstilaisuutta. Sähköisen julkaisun esillepano toteutetaan Lapin yliopiston virallisten verkkosivujen etusivulla. Painetun version esillepano on yliopiston aulassa.
  - 7) Väitöstilaisuus.
  - 8) Vastaväittäjä/vastaväittäjät antavat lausuntonsa ja ehdotuksensa väitöskirjan arvosanaksi.
  - 9) Tiedekuntaneuvosto arvostelee väitöskirjan. Ennen päätöksentekoa väitöskirjatutkijalle varataan tilaisuus huomauttaa vastaväittäjän/vastaväittäjien lausunnosta/lausunnoista.
  - 10) Tiedekuntaneuvoston arvostelupäätökseen voi hakea oikaisua.
- Katso tarkemmat ohjeet luvusta 4.

2.7. Todistukset

Todistusta tohtorin tutkinnosta haetaan lomakkeella, jonka voi tulostaa tiedekunnan verkkosivuilta www.ulapland.fi/FI/Yksikot/Yhteiskuntatieteiden-tiedekunta/Yhteiskuntatieteiden-tutkimus.

Ennen tutkintotodistuksen hakemista tulee varmistua, että opintorekisterissä on merkinnät kaikista opetussuunnitelman mukaisista opinnoista opintopisteineen. Mikäli merkinnöissä on puutteita, tulee väitöskirjatutkijan kääntyä prosessiohjaajansa puoleen merkintöjen saattamiseksi ajan tasalle. Tutkintotodistusta ei voida myöntää, ennen kuin kaikki opinnot on asianmukaisesti merkitty. Suoritusmerkinnät on hyvä tarkistaa vuosittain prosessiohjaajan kanssa käytävissä JOPS-keskusteluissa.

Tohtorin tutkintotodistukseen kirjoitetaan tutkinnon laajuus, mahdollisesti suoritettu lisensiaatin tutkinto, maininta tutkintoon mahdollisesti sisältyvästä sivuaineesta arvosanoineen, väitöskirjan nimi ja väitöskirjasta annettu arvosana sekä tieteenala, johon väitöskirja aiheeltaan kuuluu. Todistuksen liitteenä on opintorekisteriote jatko-opintojen tarkemmasta sisällöstä.

Todistus myönnetään dekaanin päätöksellä.

2.8. Määräysten voimaantulo

Tässä oppaassa esitetyt ohjeet ja määräykset opetussuunnitelmiseen astuvat voimaan 1.1.2021.

Aiempien jatko-opinto-oppaiden mukaan opintonsa aloittaneet jatkavat tutkinnon suorittamista pääsääntöisesti vanhojen vaatimusten mukaisesti. Mahdollisista muutoksista tulee sopia prosessiohjaajan kanssa.

3. JATKOTUTKINTOJEN OPETUSSUUNNITELMA

3.1. Jatkotutkintojen opetussuunnitelman rakenne

Väitöskirjatutkija suorittaa maisterin tutkinnon jälkeen 60 opintopistettä jatkotutkintojen opetussuunnitelman mukaisia jatko-opintoja ja väitöskirjan (180 op). Jatko-opintojen laajuus on 240 op (tohtori).

Tutkijakoulu järjestää kaikille uusille väitöskirjatutkijoille orientaatiopäivän (TUKO1243) osana Tutkimuksen filosofia ja tutkijan taidot -kokonaisuutta. Orientaatiopäivän aikana saa lisätietoja jatko-opintojen aloittamisesta sekä pääsee mm. tutustumaan muihin aloittaviin väitöskirjatutkijoihin ja kuulemaan tohtorialumnien puheenvuoroja.

TIETEENALAKOHTAISEN TOHTORIOHJELMAN RAKENNE

Tiedekunnassa suoritettavan tieteenalakohtaisen ohjelman tohtorintutkinnon jatko-opinnot (väitöskirjan teon ja henkilökohtaisen ohjausprosessin ohella) noudattavat seuraavaa jäsenystä. Huomaa, että POSTG-koodit eivät ole kurssikoodeja, vaan kokoomakoodeja, joiden alle yksittäiset kurssit opintorekisterissä ryhmitellään. Ajantasainen kurssitarjonta löytyy WebOodista tiedekunnan opintojen ja Tutkijakoulun opintojen alta. Kurssien lisäksi POSTG-koodien alle voidaan kirjata myös muita suorituksia, kuten konferenssiintymisiä ja seminaariosallistumisia (ks. luku 3.2.).

Suoritusten sijoittuminen koodien alle tulee sopia prosessiohjaajan kanssa. Prosessiohjaaja välittää suoritukset kirjattavaksi vuosittaisen JOPS-keskustelun jälkeen.

**POSTG100 YHTEISKUNTATIETEIDEN TIEDEKUNNAN
JATKO-OPINNOT (60 op)**

Tieteenala- ja tiedekunta-kohtaiset opinnot 1, 20 op

POSTG01 Tieteenalan opinnot 10 op

POSTG02 Tutkimusaiheen asiantuntijuus 10 op

POSTG03 Tutkimuksen filosofia ja tutkijan taidot, 20 op

Tieteenala- ja tiedekunta-kohtaiset opinnot 2, 20 op

POSTG04 Työelämän taidot 5 op

POSTG05 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus 5 op

POSTG06 Jatkokoulutusseminaari 10 op

***

POSTG300 VÄITÖSKIRJA, 180 op

Väitöskirja 180 op	Tieteenala- ja tiedekunta-kohtaiset opinnot 1	20 op
	Tutkimuksen filosofia ja tutkijan taidot (tutkijakoulusta)	20 op
	Tieteenala- ja tiedekunta-kohtaiset opinnot 2	20 op

TEMAATTISEN OHJELMAN RAKENNE

Temaattisen ohjelman rakenne ja opintopistemäärä on samankaltainen kuin tieteenalakohtaisessa tohtoriohjelmassa. Tutkijakoulu järjestää temaattiset erityisopinnot (20 op), jotka ovat ensisijaisesti suunnattu temaattiseen ohjelmaan kuuluville väitöskirjatutkijoille. Tutkijakoulu järjestää myös *Tutkimuksen filosofia ja tutkijan taidot* -opinnot (20 op), jotka ovat avoimia kaikille Lapin yliopiston väitöskirjatutkijoille ohjelmasta riippumatta. Opintosisällöistä löytyy lisätietoa tutkijakoulun verkkosivuilta www.ulapland.fi/arcticdp.

Väitöskirja 180 op	Tieteenala- ja tiedekuntakohtaiset opinnot	20 op
	Tutkimuksen filosofia ja tutkijan taidot (tutkijakoulusta)	20 op
	Temaattiset, monitieteiset tohtoriohjelman erityisopinnot (tutkijakoulusta)	20 op

3.2. Tieteenalakohtaisten jatko-opintojen sisällöt

POSTG01   **Tieteenalan opinnot**   **10 op**

Oppiaineen tarjoamien oman tieteenalan opintojen tavoitteena on tutustua tieteenalan teoreettisiin klassikoihin ja nykykeskusteluihin. Tarkemmat suoritusohjeet (esim. kirjatentti, essee tai lukemisseminaari) saa prosessiohjaajalta.

POSTG02   **Tutkimusaiheen asiantuntijuus**   **10 op**

Tavoitteet:

- Historiallinen tieto, nykytilanne empiiriseen aiheeseen liittyen
- Poikkitieteellinen perehtyneisyys aihepiiriin ja sitä koskevaan tutkimukseen

Esim. yliopistossa tarjolla olevien muiden tieteenalojen opintoja.

Myös väitöskirjatutkijan kirjoittamat artikkelit, tutkimusraportit ja muut kirjalliset tuotokset voidaan lukea jatko-opintojen suorituksiksi, kun ne lisäävät ja osoittavat väitöskirjatutkijan asiantuntemusta alalta, seuraavan ohjeellisen pisteytyksen mukaan. Myönnettävä opintopistemäärä määräytyy mm. paperin pituuden, seminaarin tason ja työryhmätyöskentelyn intensiivisyyden mukaan.

- paperi kansainvälisessä seminaarissa 3–6 op
- paperi kansallisessa seminaarissa 3–6 op

POSTG03   **Tutkimuksen filosofia ja tutkijan taidot**   **20 op**

Opintokokonaisuus jakaantuu neljään taitokokonaisuuteen:

- 1) Kriittinen ajattelu ja argumentointi
- 2) Tutkimusmenetelmät
- 3) Orientaatio ja tutkijan taidot
- 4) Etiikka.

Yhden taitokokonaisuuden puitteissa voidaan tarjota joko yksittäisiä tai useampia opintojaksoja. Taitokokonaisuuksia voidaan käsitellä myös risteävästi eri opintojaksoilla. Kaikkien taitokokonaisuuksien opetusta järjestetään sekä syys- että kevätlukukausina. Opintojaksoille ei ole laadittu erityistä suoritusjärjestystä, mutta opintojaksoilla voi olla suosituksia tai vaatimuksia edeltävistä opinnoista.

Tavoitteet, mm. seuraavia:

- Asiantuntijuuden käytännöt ja työvälineet
- Tutkimuksen arviointi- ja hyödyntämistäidot
- Projektin ja rahoituksen hallintataidot
- Informaatioteknologiset viestintätaidot
- Esiintymistäidot ja tutkimuksen esittelytaidot
- Kielitaito
- Verkostoitumistäidot

Lapin yliopiston väitöskirjatutkijoille tarjoamia kursseja + sovitusti muiden tahojen tarjoamat kurssit.

Myös väitöskirjatutkijan osallistuminen konferenssijärjestelyihin ja toimiminen tieteellisissä asiantuntijatehtävissä sekä muu yhteiskunnallinen toiminta voidaan lukea jatko-opintojen suorituksiksi, kun ne lisäävät ja osoittavat väitöskirjatutkijan asiantuntemusta alalta, seuraavan ohjeellisen pisteytyksen mukaan. Myönnettävä opintopistemäärä määräytyy mm. tehtävien laajuuden, keston ja vaativuuden mukaan.

- konferenssijärjestelyt 1–5 op
- tieteelliset asiantuntijatehtävät ja muu yhteiskunnallinen toiminta 1–5 op

Tavoitteet:

- Tulevan väitöskirjan aiheen muokkaaminen luennoiksi ja opetuspaketeiksi jo ennen väittelyä ja/tai
- Väitöskirjan aihealueen popularisointi ja levittäminen julkiseen keskusteluun (lehtijutut, haastattelut)

Väitöskirjatutkijan väitöskirjan aihepiirin tai menetelmä-/metodiopintoihin liittyvä luennointi ja popularisointi luetaan jatko-opintojen suorituksiksi, kun ne lisäävät ja osoittavat väitöskirjatutkijan asiantuntemusta alalta, seuraavan ohjeellisen pisteytyksen mukaan. Myönnettävä opintopistemäärä määräytyy mm. tehtävien laajuuden ja sisällön merkittävyyden mukaan.

Opintojakson voi sopimuksen mukaan suorittaa myös Lapin yliopiston tutkijakoulun tai muiden tahojen järjestämällä aiheeseen liittyvillä kursseilla.

- tieteellisten tulosten popularisointi (lehtijutut, haastattelut) 1–2 op
- opetus 1–5 op

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan väitöskirjatutkijaksi hyväksytyyn tulee osallistua aktiivisesti tiedekunnan yhteiseen jatkokoulutusseminaariin koko jatko-opiskelunsa ajan ja esittää väitöskirjaksi aikomaansa tutkimusta seminaarissa vähintään kerran lukuvuodessa. Lisäksi väitöskirjatutkijan tulee esittää omaa tutkimustaan esim. oppiaineiden tai kansallisten/kansainvälisten verkostojen organisoimissa teemaseminaareissa vähintään kerran vuodessa.

4. VÄITÖSKIRJAN ARVIOINTIA SEKÄ VÄITÖKSESTÄ TIEDOTTAMISTA KOSKEVAT TARKEMMAT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET

4.1. Väitöskirjan tarkastusmenettely

ESITARKASTUS

Esitarkastus toimii ulkopuolisena, akateemisen yhteisön tekemänä tieteellisenä laadunvarmistajana. Esitarkastuksen tehtävänä on pitää huolta siitä, että väitöskirjaksi tarkoitettu tutkimus täyttää tieteellisen tutkimuksen ja tieteellisen tekstin kriteerit.

Esitarkastusprosessi alkaa, kun ohjaaja tai ohjaajat esittävät tiedekunnalle kirjallisesti käsikirjoituksen lähettämistä esitarkastukseen. Myös väitöskirjatutkija voi pyytää tiedekunnalta esitarkastajien nimeämistä ja näin esitarkastusprosessin aloittamista. Esitys/pyyntö esitarkastajien nimeämiseksi tulee jättää hallintopääl-

Kun väitös lähenee:
ulapland.fi/kohtivaitosta

likölle viimeistään kaksi viikkoa ennen sitä tiedekuntaneuvoston kokousta, jossa esitarkastajat halutaan nimettävän. Varsinainen väitöskirjaksi aiotun tutkimuksen käsikirjoitus on jätettävä esitarkastusmenettelyä varten tiedekunnan kansliaan **kolmena kappaleena tai sähköisenä asiakirjana** viimeistään 10 päivää ennen sitä tiedekuntaneuvoston kokousta, jossa esitarkastajat nimetään. Väitöskirjatutkijan on jätettäessään väitöskirjakäsikirjoituksensa tiedekunnan tarkastettavaksi oltava läsnä olevana opiskelijana kirjoilla yliopistossa.

Prosessiohjaajan tehtävänä on esittää väitöskirjalle kaksi riippumatonta esitarkastajaa. Väitöskirjatyön

ohjaaja ei voi toimia esitarkastajana. Esitarkastajat valitaan toisesta yliopistosta, tutkimuslaitoksesta tai ulkomaisesta yliopistosta. Mainittu tutkimuslaitos ei voi olla väittelijän yliopistoon kuuluva tutkimuslaitos tai yksikkö. Esitarkastajien valinnassa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan sukupuolten välinen tasa-arvo. Esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain 434/2003 28 §:ssä säädetään. Kaikkien esitarkastajien tulee olla professoreita tai dosentteja ja heidän yhteisen asiantuntemuksensa tulee kattaa arvioitavaksi jätetyn työn tieteenalan tai tieteenalat, aihealueen sekä metodiset ja teoreettiset ratkaisut. Väitöskirjan vaatiessa erityisasiantuntemusta, voidaan esitarkastajana tai vastaväittäjänä käyttää tohtoria, jolla on tutkimustoimintaa väitöskirjan erityisalueelta.

Tiedekuntaneuvosto nimeää väitöskirjalle esitarkastajat. Esitarkastajia on kaksi. Ennen esitarkastajien nimeämistä väitöskirjatutkijalle varataan mahdollisuus huomauttaa esitarkastajien valinnasta. Huomautuksen voi jättää lähinnä esteellisyystupauksissa. Esitarkastajien nimeämisen jälkeen tiedekunnan kanslia lähettää käsikirjoituksen sekä esitarkastukseen liittyvät ohjeet ja asiaperit esitarkastajille.

VÄITTELYLUPA

Esitarkastajia pyydetään antamaan lausuntonsa siitä, katsovatko he käsikirjoituksella olevan sellaisen tieteellisen arvon, että tiedekuntaneuvosto voi antaa sille väittelyluvan. Artikkeliväitöskirjasta annettavassa esitarkastuslausunnossa on selvitettävä, muodostavatko julkaisuissa käsitellyt asiat yhtenäisen ongelmaryhmän. Jos artikkeliväitöskirja sisältää julkaistavaksi tarkoitettua, mutta vielä lopullista julkaisupäätöstä vailla oleva artikkelikäsikirjoituksen, tulee esitarkastajan osana kokonaisarviotaan lausua, olisiko kyseinen käsikirjoitus julkaistavissa korkeatasoisessa vertaisarvioidussa tieteellisessä aikakauslehdessä tai kokoomateoksessa. Esitarkastajan lausunnossa voidaan esittää vain väittelyluvan myöntämistä tai epäämistä, ei ehdollista päätöstä.

Esitarkastajien tulee antaa perustellut kirjalliset lausuntonsa kahden kuukauden kuluessa tehtävän saamisesta. Lausunnot toimitetaan tiedekunnan kansliaan. Esitarkastajien lausunnot väittelyluvan myöntämistä varten lähetetään prosessiohjaajalle ja väitöskirjatutkijalle heti niiden saavuttua.

Väitöskirjatutkijalla on mahdollisuus esittää esitarkastajien lausuntoihin vastine. Vastineen antamista varten väitöskirjatutkijalla on oikeus pyytää väittelylupaa koskevan päätöksen siirtoa tiedekuntaneuvoston seuraavaan kokoukseen. Esitarkastajat voivat esittää lausuntoa tarkentavat kommentit suoraan väitöskirjatutkijalle.

Tiedekuntaneuvosto tekee lopullisen päätöksen väittelyluvasta esitarkastuslausuntojen pohjalta. Jos esitarkastuslausunnot ovat ristiriitaiset tai ylimalkaiset, tiedekuntaneuvosto voi

- 1) pyytää esitarkastajia tarkentamaan lausuntojaan tai
- 2) hankkia lisäinformaatiota päätöksensä tueksi tai
- 3) hankkia kolmannen lausunnon.

Jos väitöslupa evätään, esitarkastusprosessi raukeaa ja väitöskirja palautuu ohjausprosessiin. Jatkossa on mahdollista käyttää samoja esitarkastajia.

Prosessiohjaajan tehtävänä on tarkistaa, että esitarkastuslausunnot on huomioitu väitöskirjan viimeistelyssä. Väitöskirjatutkija vastaa kuitenkin viime kädessä tutkimuksestaan ja väitöskirjan saamasta lopullisesta muodosta.

KUSTOS, VASTAVÄITÄJÄ SEKÄ VÄITÖSTILAIUUDEEN AJANKOHTA JA PAIKKA

Kun väittelylupa on myönnetty, tiedekuntaneuvosto nimeää väitöskirjalle vastaväittäjän tai vastaväittäjät prosessiohjaajan esityksestä. Vastaväittäjän valinnan kriteerit ovat samat kuin esitarkastajien. Esitarkastaja voi toimia vastaväittäjänä. Ennen vastaväittäjän/vastaväittäjien nimeämistä väittelijälle varataan tilaisuus huomauttaa vastaväittäjäksi esitettävän mahdollisesta esteellisyydestä.

Kustoksena toimii yliopistoon työsuhteessa oleva oppiaineen tai lähiaiineen professori. Tiedekunta nimeää kustoksen yleensä samassa kokouksessa kuin vastaväittäjän/vastaväittäjät.

Väitöstilaisuuden ajankohdan ja paikan määrittämistä varten prosessiohjaaja ottaa yhteyden väittelijään, kustokseen, vastaväittäjään/vastaväittäjiin ja hallintopäällikköön, minkä jälkeen tiedekuntaneuvosto päättää ajankohdasta ja paikasta. Väitöstilaisuudet järjestetään pääsääntöisesti Lapin yliopiston tiloissa, muu paikka tulee kyseeseen vain erikoistapauksissa. Salivarauksista huolehtii tiedekunnan kanslia niissä tapauksissa, kun väittely tapahtuu yliopiston tiloissa. Muun paikan varaamisesta huolehtii väittelijä itse.

VÄITÖSKIRJAN JULKAISEMINEN

Väitöskirjat julkaistaan pääsääntöisesti sähköisinä, avoimina verkkojulkaisuuksina Acta electronica Universitatis Lapponiensis -sarjassa, jos julkaisijana on Lapin yliopisto. Julkaisualustana on Lapin yliopiston Lauda-julkaisuarkisto. Väitöstilaisuuden järjestämistä varten yliopisto teettää sähköisesti julkaistusta väitöskirjasta kuusi (6) kappaletta painettuja kopioita esillepanoon sekä väittelykappaleen väittelijälle, vastaväittäjälle/vastaväittäjille ja kustokselle. Väitöskirjan julkaiseminen sähköisenä on väittelijälle maksutonta, mutta halutessaan väittelijä voi teettää väitöskirjasta omalla kustannuksellaan lisää painettuja kopioita.

Tiedekunnan päätöksellä väitöskirjan voi erityisistä syistä (esim. väitöskirjan poikkeava esitystapa) julkaista myös tai pelkästään painettuna yliopiston sarjassa. Painatuskustannuksista tehdään siinä tapauksessa tiedekunnassa erillinen päätös.

Tarkemmat ohjeet väitöskirjan julkaisemisesta yliopiston sarjassa löytyvät kirjaston verkkosivulta <https://lib.luc.fi/vaitoskirja>.

Muiden kuin Lapin yliopiston kustantamista tai omakustanteena julkaistuista väitöskirjoista tulee väittelijän toimittaa hallintopäällikölle joko 15 painettua kappaletta tai sähköinen kopio ja 6 kpl painettuja kopiota viimeistään 10 päivää ennen väitöstilaisuutta. Artikkeliväitöskirjaa on toimitettava yliopistolle samat määrät

kuin monografiaväitöskirjaa. Ennen tiedekuntaan toimittamista väitöskirjan yhteenveto-osa ja erilliset artikkelit tulee sidottaa yhteen tai koota sähköisesti yhteen tiedostoon.

Väittelijän on kaikissa tapauksissa varmistettava, että väitöskirja on valmis ja julkisesti saatavilla viimeistään 10 päivää ennen väitöstilaisuutta. Tiedekunta vastaa väitöskirjojen jakelusta esitarkastajille, vastaväittäjälle/vastaväittäjille, kustokselle ja yliopiston aulaan.

Omakustanteena julkaistaessa on huolehdittava siitä, että väitöskirjaan tulee ISBN-tunnus. Tarkemmat ohjeet ISBN-tunnuksen hankkimisesta löytyvät kirjaston verkkosivuilta <https://lib.luc.fi/vaitoskirja>.

VÄITÖSTILAIUUS

Vastaväittäjän/vastaväittäjien tehtävänä on väitöstilaisuudessa tarkastaa väitöskirja suullisesti kiinnittäen huomiota väitöskirjan eri teemoihin. Varsinaisen tarkastuksen alkupuolella vastaväittäjä yleensä kohdistaa ensin huomionsa metodisiin ja yleisiin kysymyksiin, minkä jälkeen seuraa yksityiskohtainen tarkastus. Jos vastaväittäjiä on useampia, voivat he sopia keskenään esiintymisjärjestyksestä ja työnjaosta sekä osallistua keskusteluun yhden vastaväittäjän esille ottamasta kysymyksestä. Väitöstilaisuus saa kokonaisuudessaan kestää enintään kuusi (6) tuntia.

Kustoksen tehtävänä on sekä avata että päättää väitöstilaisuus. Kustos johtaa puhetta jakaen puheenvuoroja ja valvoen, että väittelijä saa vastata välittömästi kuhunkin huomautukseen. Kustos pitää huolta, ettei käytetyissä puheenvuoroissa poiketa liikaa aiheesta. Mikäli tilaisuus kestää yli kaksi tuntia, kustoksen asiana on ilmoittaa virkistystauko. Kustos valvoo myös yleisökeskustelua. Kustos voi antaa tiedekunnalle lyhyen raportin väitöstilaisuuden kulusta.

Tarkempia ohjeita väitöstilaisuuden kulusta voi lukea verkkosivuilta osoitteesta www.ulapland.fi/vaitos.

VASTAVÄITTÄJÄN LAUSUNTO JA VÄITÖSKIRJAN ARVOSTELU

Vastaväittäjän/vastaväittäjien tulee antaa väitöskirjasta perusteltu kirjallinen lausunto/lausunnot joko yhdessä tai erikseen viimeistään kahden viikon kuluttua väittelystä. Lausunnoissaan/lausunnoissaan vastaväittäjä/vastaväittäjät antavat myös ehdotuksensa väitöskirjan arvosanasta.

Väitöskirjan arvostelussa otetaan huomioon myös väittelijän puolustautuminen väitöstilaisuudessa. Kustoksen tehtävänä on olla yhteydessä vastaväittäjään/vastaväittäjiin ja huolehtia arviointiprosessin etenemistä. Yleensä kustos ja vastaväittäjä/vastaväittäjät keskustelevatkin yhdessä väitöskirjan ja väitöstilaisuuden onnistumisesta sekä arvosanaehdotuksesta.

Vastaväittäjän/vastaväittäjien kirjallinen tarkastuslausunto/lausunnot väitöskirjasta toimitetaan väittelijälle heti sen/niiden saavuttua. Väittelijälle varataan ennen tiedekuntaneuvoston kokousta tilaisuus vastineen antamiseen vastaväittäjän/

vastaväittäjien lausunnosta/lausunnoista. Vastineen antamista varten väittelijällä on oikeus pyytää väitöskirjan arvostelun siirtämistä tiedekuntaneuvoston seuraavaan kokoukseen.

Väitöskirjan ja väitöstilaisuuden arviointikriteerit

Väitöskirja on itsenäiseen tutkimukseen perustuva, uutta tieteellistä tietoa sisältävä yhtenäinen esitys. Väitöskirja voi olla monografiatyyppinen tai aiemmin julkaisuista artikkeleista ja väitöstutkimusta varten kirjoitetusta erillisestä johdantoluvusta koostuva artikkeliväitöskirja. Tutkimuksen on oltava tieteellisesti rehellistä ja noudatettava hyvää tutkimuseettistä käytäntöä.

Väitöskirjaa ja sen puolustamista väitöstilaisuudessa arvioidaan seuraavien kriteerien perusteella:

- **Aihepiiri, tutkimuskohde, tutkimusongelma, tutkimustehtävän metodologinen rajaus ja tutkimuskysymykset.** Tutkimuksen aihepiiri on tärkeä ja tutkimuskohde tieteellisesti perusteltu. Tutkimuksessa esitetään selkeä ja tarkoituksenmukaisesti rajattu tieteellinen ongelma. Tutkimuskysymykset ovat käsitteellisesti täsmällisiä, ja tutkimus antaa niihin vastauksen. Tutkimusongelman vaativuus, kekseliäisyys ja sen kyky uudistaa tiedettä ovat erityisiä ansioita.
- **Tieteenalan hallinta ja aiemman tutkimuksen huomioiminen.** Tutkimus osoittaa tieteenalan ja tutkimuksen erityisalan keskeisten teorioiden ja käsitteiden vahvaa hallintaa. Siinä huomioidaan olennaiset aiemmat tutkimustulokset ja niiden kritiikki, ja saavutetut tulokset suhteutetaan aiempiin tuloksiin. Tieteellisesti keskeisten käsitteiden tai teorioiden tarkentaminen ja kehittäminen ovat erityisiä ansioita.
- **Menetelmät.** Tutkimusmenetelmien valinta on huolellisesti perusteltu ja tutkimusongelman kannalta mielekäs. Menetelmät esitellään ja niitä käytetään täsmällisesti ja laadukkaasti. Tutkimusmenetelmien kehittäminen on erityinen ansio.
- **Aineisto.** Tutkimuksen aineisto tai aineistot on valittu siten, että sen tai niiden perusteella voidaan löytää vastaukset tutkimuskysymyksiin. Aineistot ovat laadullisesti tutkimuksen tarpeisiin soveltuvia ja määrällisesti riittäviä.
- **Analyysi ja päätelmien teko.** Analyysi on systemaattista ja johdonmukaista. Analyysimenetelmät ovat aineistoon soveltuvia, ja analyysi tuottaa vastauksia tutkimuskysymyksiin. Lukija pystyy ponnistelematta seuraamaan, kuinka tuloksina esitetyt päätelmät saavutetaan. Tuloksia koetellaan huomioimalla erilaisia tulkinnallisia mahdollisuuksia ja mahdollisia vastaväitteitä, ja kokonaisuudessaan päättely on loogista ja uskottavaa.
- **Tulosten esittely ja johtopäätökset.** Tulokset esitetään ymmärrettävästi ja ne perustuvat valittuun teoreettiseen viitekehykseen ja käytettyyn aineistoon ja

menetelmiin. Työssä punnitaan tulosten ja johtopäätösten merkitys tieteen-
alan ja valitun kysymyksenasettelun kannalta. Tutkimustuloksista johdetaan
ideoita jatkotutkimukselle. Tutkimuksessa pohditaan tulosten tieteellistä ja
yhteiskunnallista merkittävyyttä.

- **Kriittinen ote.** Tutkija osoittaa kriittisyyttä suhteessa aiempaan tutkimuk-
seen, teorioihin, menetelmiin, aineistoon, lähteisiin ja oman työn tieteelli-
seen merkitykseen. Tutkimus on omaperäinen ja itsenäinen.
- **Työn kokoonpano ja muutoseikat.** Väitöskirja on esitysrakenteeltaan ja
etenemiseltään johdonmukainen ja kieliasultaan selkeä ja viimeistelty. Yleise-
nä käytäntönä erityisesti vieraskielisten väitöskirjojen osalta on ammattimai-
sen kielentarkastajan käyttö tekstin oikoluvussa, useimmiten vasta esitarkas-
tajien lausuntojen perusteella tehtyjen muutosten jälkeen. Tarkoitukseen voi
hakea rahoitusta (tiedekunta, rehtorin apuraha, apurahan haussa osoitettu
muu kulu kielentarkastukselle, tutkimushankkeet).
- **Artikkeliväitöskirjasta** annettavassa lausunnossa tulee arvioida johdan-
toluvun lisäksi jo julkaistut artikkelit ja näiden muodostama väitöskirjan
kokonaisuus. Artikkeliväitöskirjan mahdollisissa yhteisjulkaisuissa väittelijän
oma panos eritellään ja sen tulee olla laadullisesti ja määrällisesti väitöskirjaan
riittävä.

Tutkimuksen ansioita edellä näillä osa-alueilla arvioidaan kolmiportaisella asteikol-
la seuraavasti:

Tiedekunta voi myöntää arvosanan **hyväksytty** tutkimuksesta, joka täyttää väi-
töskirjasta opinnäytteenä annetut määritelmät, mutta jonka ansiot eri kriteerein
arvioituna eivät puolla tätä korkeampaa arvosanaa. Työssä voi myös olla puutteita,
jotka eivät kuitenkaan johda sen hylkäämiseen.

Arvosana **hyvä** voidaan antaa työstä, joka on hyvätasoinen kaikkien tai useimpien
arviointikriteerien valossa, joiltain osin mahdollisesti jopa erityisen korkeatasoinen.
Työssä voi olla joitain puutteita, joita sen ansiot kompensoivat.

Arvosana **erinomainen** annetaan vain erityisen korkeatasoisesta väitöskirjasta,
joka on vahva kaikilla kriteereillä arvioituna. Vastaväittäjän tulee lausunnossaan
erityisesti mainita, mikäli kyseessä on tutkimusalan piirissä keskeisen tärkeistä ja
huomattavaa kansainvälistä merkitystä omaavista havainnoista ja jos hän arvioi, että
väitöskirja kuuluu alansa parhaimmiston.

Väittelijä voi tehdä tiedekuntaneuvostolle oikaisupyynnön väitöskirjan ar-
vostelusta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista (ks. tarkemmin Lapin
yliopiston tutkintosääntö (www.ulapland.fi/FI/Opiskelu/Opintojen-aikana/Opiskelijan-oikeudet-ja-velvollisuudet)).

4.2. Väitöksestä tiedottaminen

Tiedekunta toimittaa yliopiston viestintäyksikköön otteen väitöstilaisuuden aikaa, vastaväittäjä/vastaväittäjiä ja kustosta koskevasta pöytäkirjasta heti, kun asia on tiedekunnassa päätetty. Lisäksi tiedekunta lisää tiedon väitöksestä yliopiston verkkosivujen tapahtumakalenteriin.

Yliopiston viestintäyksikkö vastaa väitöksestä tiedottamisesta tiedotusvälineille. Tätä varten väittelijä toimittaa vähintään kahta viikkoa ennen väitöstilaisuutta noin yhden A4:n pituisen tiedoteluonnoksen väitöskirjastaan yliopiston viestintäyksikköön. Viestintäyksikkö työstää luonnoksesta väitöstiedotteen yhteistyössä väittelijän kanssa.

Tiedotteessa tärkein asia eli uutinen tuodaan esille ensimmäisenä ja taustat, tutkimusmenetelmät, tutkimuskohteet yms. tiedotteen lopussa. Tiedoteluonnosta tehtäessä tulee ottaa huomioon, ettei kaikkia tutkimustuloksia uutisoida. Riittää, kun tutkimuksesta pöimitään esille tärkein tai pari tärkeintä tulosta.

Tutkimustulosten lisäksi väitöstiedote painottaa tutkimuksen, käytännön sovellusten ja suuren yleisön kannalta ajankohtaisia, mielenkiintoisia ja uutisarvoisia asioita. Tiedoteluonnos kannattaa kirjoittaa aivan kuin kertoisi tutkimuksesta ja sen tuloksista alaan perehtymättömälle henkilölle.

Tiedotteen loppuun koostetaan myös tiedot väitöstilaisuudesta, perustiedot väittelijän koulutus- ja työhistoriasta, yhteystiedot (sähköposti ja/ tai puhelinnumero) ja väitöskirjan julkaisutiedot.

Tiedoteluonnos ja valokuva väittelijästä toimitetaan sähköpostitse yliopiston viestintäyksikköön: tiedotus@ulapland.fi. Valokuva voidaan tarvittaessa ottaa myös viestintäyksikössä.

Tiedotteesta on mahdollista tehdä myös englanninkielinen versio Lapin yliopiston verkkosivuille. Tästä on sovittava aina etukäteen viestintäyksikön kanssa.

TIEDOTTEEN JAKELU

Yliopiston viestintäyksikkö vastaa tiedotteen jakelusta tiedotusvälineille. Perusjakelu kattaa tärkeimmät Pohjois-Suomen ja valtakunnan mediat. Tutkimusaiheen mukaan tiedote lähetetään myös muille alakohtaisille medioille. Lisäksi väittelijä voi halutessaan itse esittää toiveita haluamista medioista. Tiedottamisen laajuus sovitaan yhteistyössä väittelijän kanssa. Toimitukset päättävät itsenäisesti uutisen julkistamisesta. Englanninkielisen tiedotteen jakelusta kansainväliselle medialle on aina sovittava erikseen. Tieteenalan kansainvälisiin julkaisusarjoihin tiedottamisesta vastaa väittelijä itse.

Viestintäyksikkö auttaa ja neuvoo väittelijää mielellään niin toimittajien haastatteluihin kuin tiedotusvälineiden kanssa asioimiseen liittyvissä kysymyksissä.

Väittelijän kannattaa varautua toimittajien mahdollisiin yhteydenottoihin jo ennen väitöstilaisuutta ja myös sen jälkeen. Yhteydenottoihin kannattaa varautua varsinkin silloin, kun tiedote lähetetään medialle.

Viestintäyksikkö huolehtii väitöstiedottamisesta myös Lapin yliopiston verkkosivulle ja sosiaaliseen mediaan.

VÄITÖSKIRJAN ESILLEPANO JA LEHDISTÖKAPPALEET

Sähköisesti julkaistun väitöskirjan virallinen esillepano tapahtuu yliopiston verkkosivujen etusivulla. Lisäksi tiedekunta asettaa yhden painetun kopion sähköisesti julkaistusta väitöskirjasta kymmenen (10) päivää ennen väitöstilaisuutta julkisesti nähtäväksi yliopiston pääaulassa. Painettuna julkaistun väitöskirjan esillepano tapahtuu ainoastaan yliopiston pääaulassa.

Yliopiston sarjoissa julkaistujen väitöskirjojen tiedot ovat jo valmiiksi viestintäyksikön tiedossa. Muualla julkaistuja väitöskirjoista tiedekunta toimittaa yhden lehdistökappaleen viestintäyksikköön. Aiheesta kiinnostuneille toimittajille lehdistökappaleet toimittaa useimmiten väittelijä (tai muualla julkaistun väitöskirjan julkaisija).